

DEEL 4 – BASISTOOLKIT FILOSOFEREN MET KINDEREN

Hallo, wat leuk dat je zo ver gekomen bent en al zoveel weet over met gedachten spelen met kinderen. Nu hoef je alleen nog maar iets te weten over een goede afronding van het gesprek.

Dit is de indeling van deze basistoolkit:

1. Wat is filosofische gesprek
2. Een goed begin - stimulus en beginvraag
3. Het gesprek
4. Afronden van het gesprek

We beginnen nu met het laatste deel.

4. Het afronden van het gesprek

Omdat je niet op zoek bent naar een bepaalde uitkomst is het soms moeilijk om te bepalen wanneer het gesprek klaar. Het kan handig zijn om gewoon van tevoren een tijdsduur met jezelf (en de kinderen) af te spreken. Maar het kan ook zijn dat er op een gegeven moment geen nieuwe dingen meer ingebracht worden.

In beide gevallen rond je het gesprek af.

Hoe doe je dat liever niet

Ga niet samenvatten, je gebruikt waarschijnlijk niet precies hun woorden waardoor de kinderen hun eigen inbreng niet meer herkennen in jouw samenvatting.

Ook het afsluiten met het vertellen van 'de moraal van het verhaal' is niet aan te raden. Kinderen zullen achteraf teleurgesteld zijn en voelen dat ze toch een bepaalde richting op hadden moeten denken.

Doel van dit soort gesprekken is bovendien juist dat die gesprekken de kinderen ondersteunen bij hun eigen morele oordeelsvorming.

Hoe dan wel afsluiten?

Inhoudelijk kun je dat doen door terug te gaan naar de beginvraag en samen de vraag te beantwoorden: 'hebben we na dit gesprek een antwoord op de vraag?'. Meestal zal het antwoord op die vraag nee zijn. Vervolgens kun je vragen of ze het toch een goed gesprek vonden. Het is natuurlijk helemaal mooi als ze ook op deze vraag hun antwoord nog met redenen omkleden. Het is heel goed en leerzaam als het lukt om samen met de kinderen op deze manier ook nog op het gesprek zelf te reflecteren.

Vaak mijmeren kinderen nog na. Het is altijd goed om ze een manier te geven om het gesprek ook op een andere manier te verwerken. We geven hier een paar voor hand liggende opties, maar we noemen ze toch even.

Afhankelijk van het onderwerp past het een beter dan het ander.

- Laat kinderen een tekening maken (van de eenhoorn, of van een ander wezen dat misschien wel bestaat ondanks dat niemand het ooit gezien heeft)
- Laat ze een brief(je) schrijven aan iemand (bijvoorbeeld als het gesprek ging over vriendschap)
- Een gedichtje schrijven over het onderwerp kan ook.
- Laat ze online of in een tijdschrift een foto of illustratie opzoeken
- Laat ze iets doen in de natuur dat aanhaakt bij het onderwerp (als dat bijvoorbeeld verandering was, dan kun je ze zaadjes laten planten of zoeken naar rupsen o.i.d.)
- Je kunt ook afsluiten door samen opnieuw te kijken/lezen/luisteren naar de stimulus waar je mee begon. De kans is groot dat ze dat na het gesprek op heel andere manier zullen beleven.

Eigenlijk biedt filosoferen met kinderen heel veel mogelijkheden om creatief te zijn, met de stimulus, met de onderwerpen en invalshoeken daarop en met de afronding. We hopen dat dat voor jou als begeleider onderdeel is van het plezier dat jij gaat beleven aan filosoferen met kinderen.

Tenslotte

Nu heb je kennis gemaakt met de eerste beginselen van het filosoferen met kinderen. Moeilijk? Viel wel mee toch? Maar het moet gezegd, hoe vaker je dit oefent, hoe beter het zal gaan.

Vind je het net zo belangrijk en leuk als wij, volg dan workshops of opleidingen die jouw skills nog veel verder zullen ontwikkelen.

[Hier](#) kun je verschillende aanbieders vinden dergelijke mogelijkheden.